Opetus- ja kulttuuriministeriö
2.6.2017

Valtiovarainvaliokunnan Sivistys- ja tiedejaostolle

Opetusryhmäkoon pienentämiseen ja koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen suunnatut valtionavustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt rahoitusta opetuksen järjestäjille opetusryhmien pienentämiseksi vuodesta 2009 lähtien. Opetusryhmien koon pienentämiseen osoitettava valtionavustus on myönnetty ylläpitäjäkohtaisesti, hakemuksen perusteella opetusryhmien pienentämiseen aiheutuviin kustannuksiin käytettäväksi. Valtion erityisavustusta on voitu käyttää opettajien palkkakustannuksiin, jotka kohdistuvat resurssiopettajien palkkaukseen eli samanaikaisopetuksen järjestämiseen luokassa, jakotuntien lisäämiseen sekä ryhmien jakamiseen.

Hallituskaudella 2011-2015 opetusryhmäkokojen pienentämiseksi osoitetussa valtionavustuksessa on yllämainittujen käyttötarkoituksen lisäksi painotettu avustuksen käyttämistä muun muassa suuriin (yli 25 oppilaan ryhmiin), opetusryhmiin joissa on useita tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevia oppilaita, kouluihin, joiden koulunkäyntialueella on aikuisväestön koulutustasokeskimääräistä alhaisempi sekä työttömyysaste suurempi tai maahanmuuttajien väestöosuus suurempi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmisteli eduskunnan sivistysvaliokunnalle tammikuussa 2014 sen edellyttämän esi- ja perusopetuksen opetusryhmiä koskevan selvityksen. Opetusryhmäkokojen todettiin selvityksen mukaan pienentyneen. Opetusryhmien enimmäiskoosta ei ole säädetty erikseen lainsäädännöllä.

Vuonna 2012 opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi ensimmäisen kerran valtionavustusta koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen vuosille 2013-2014. Valtion erityisavustusta on voitu käyttää koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, jotka kohdistuvat lähtökohdiltaan muita haasteellisemmassa toimintaympäristössä toimivien koulujen toiminnan ja laadun tukemiseen. Tasa-arvoavustuksia on myönnetty kouluille, joidenka sijaintialueella koulutustaso on heikko ja työttömyysaste sekä vieraskielisten väestöosuus korkea. Yhdessä nämä kolme mittaria selittävät valtaosan koulujen välisistä oppimistuloseroista.

Vuosina 2016- 2017 tasa-arvoa ja opetusryhmäkokojen pienentämiseksi osoitetut valtionavustukset yhdistettiin valtion talousarviossa. Vuosina 2016- 2017 avustusta myönnettiin koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja opetusryhmäkoon pienentämiseen.

LIITE

Vuosina 2009-2015 opetusryhmäkokojen pienentämiseksi ja tasa-arvon edistämiseksi osoitetut valtionavustukset

TAE-vuosi	**€**	**Käyttötarkoitus**
2009	16 000 000*	Perusopetuksenopetusryhmäkoon pienentämiseen liitettiin korotuksena perusopetuksen yksikköhintaan, jolloin opetuksen järjestäjällä oli oikeus kohdentaa se haluamallaan tavalla. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain muutoksella (1038/2008) korotettiin vuoden 2009 perusopetuksen yksikköhintaa laskennallisesti keskihinnasta tarkasteltuna 26,17 euroa/oppilas niin, että se ei lisännyt kuntien rahoitusosuutta.
2010	30 000 000	Perusopetuksenopetusryhmäkoon pienentämiseen
2011	30 000 000	Perusopetuksenopetusryhmäkoon pienentämiseen
2012	50 449 000	Perusopetuksenopetusryhmäkoon pienentämiseen
2012	23 000 000	koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin
2013	60 000 000	Perusopetuksenopetusryhmäkoon pienentämiseen
2014	60 000 000	Perusopetuksenopetusryhmäkoon pienentämiseen
2014	22 473 000	koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin
2014 (LTAE)	15 000 000	Opetusryhmäkokojen pienentäminen ja yleissivistävän koulutuksen laadun kehittäminen
2015	30 000 000	Perusopetuksen opetusryhmäkoon pienentämiseen
2015	10 000 000	Erityisopetuksen laadun kehittämiseen ja siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen
2015	26 765 000	Vuoden 2015 TAE:ssa 12 miljoonaa euroa koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin. Lisäksi erityisavustukseen käytettiin vuoden 2014 esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan laadun kehittämiseen ja seurantaan suunnattua määrärahaa momentilta 291030 (Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin). Määräraha 14 765 000 euroa.
2016	20 185 000	Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja opetusryhmäkoon pienentämiseen Avustuksen kokonaismäärä sisältää 2 000 000 euroa valtiovarainvaliokunnan talousarvioesitykseen tekemästä lisäyksestä.
2017	17 028 000	valtionavustuksina koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä näihin edellä mainittuihin liittyvään opetusryhmäkoon pienentämiseen ja koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen